

OTVORENO

Pisma

Protiviti se svatko ima pravo, ali bez vrijeđanja

U *Vjesniku* od četvrtka 15. rujna u rubrici Zagreb objavljen je članak: »Uzbuna u Vatrogasnoj«, a u povodu protivljenja dijela stanara Vatrogasne ulice natkrivanju potoka Kustošak i uređenju Vatrogasne ulice od Kustošijanske ulice do Ilice. Ne postoji sukob između stanara Kustošijanske i Vatrogasne ulice, kako se to pokušava prikazati i na stranicama nekih drugih javnih tiskovina, oko uređenja Kustošijanske i Vatrogasne ulice, niti je to prijedlog »dijela stanara Kustošijanske ulice«.

Kustošijanska ulica je centralna ulica, žila kucavica Kustošije, u koju se slijevaju sve ulice, ogranci i vijenci Gornje Kustošije. Kao takva više ne može primati veliki broj automobila. Natkrivanje potoka Kustošak i prometno uređenje Vatrogasne ulice dio je cjelovitog i kompletnog uređenja prometne infrastrukture u Kustošiji. i

Društvo Kustošijanaca je obznanilo prijedlog prometnog uređenja ovog dijela grada na stranicama »Kustošijanskog godišnjaka« još 2000. godine, temeljem mnogobrojnih zahtjeva i prijedloga građana Kustošije.

Sljedeće godine Društvo Kustošijanaca slavi 10 godina svoga rada, a osnovano je upravo radi samih građana i ljubavi prema Kustošiji, a ne radi privatnih interesa. Tvrdnja da iza Društva Kustošijanaca stoji dvoje- troje ljudi su u najmanju ruku smiješne.

U Vatrogasnoj ulici neće se obaviti betonizacija, već cjelovito, a gdje je to moguće i hortikulturno uređenje. Svi smo mi osjetljivi na našu djecu, ali u ovoj cijeloj vrlo ozbiljnoj situaciji gurati djecu u prvi plan nije umjesno.

U Kustošiji djeca se ne igraju na ulici već 20 godina jer to nije moguće, ali se zato mogu igrati u okućnicama svojih roditelja. S druge strane, školska djeca koja iz Gornje Kustošije i Graberja u školu putuju autobusom, upravo zbog kolone vozila koja se u prometnim špicama proteže sve do Veterinarske stanice, silaze s autobusa i pješice (brže od autobusa) probijaju se između vozila i odlaze put škole.

Razvoj grada Zagreba uvjetuje i razvitak i napredak naše Kustošije i obrnuto. Kustošija kao zapadna vrata grada Zagreba mora biti adekvatno prometno riješena u duhu vremena u kojem živimo.

Na žalost, ne može sve biti idealno niti svi mogu biti zadovoljni. Zato oni koji se protive i osjećaju se zaklutima, imaju sva demokratska prava, ali to svakako nisu vrijeđanje i iznošenje pogrešnih činjenica.

ŽELJKO STEIN
PREDSJEDNIK DRUŠTVA KUSTOŠIJANACA

Trideset godina iseljeničkog rada

Jedan sam od rijetkih Hrvata u iseljeništvu koji se odlučio za filmsku i televizijsku djelatnost. Prije trideset godina, 1975., snimio sam u Chicagu svoj prvi hrvatski dokumentarac: »Tiho tužno zvono«. Film sam posvetio sjećanju i pokopu fra Ljube Čuvala, hrvatskom svećeniku iz Chicaga. Od 1975. godine do danas producirao sam i snimio više od 80 dokumentarnih filmova i tv emisija na hrvatskom i engleskom jeziku. Moji filmovi, tv emisije, prilozi i razgovori redovito se zadnjih osam godina emitiraju na hrvatskom satelitskom programu za Sjevernu Ameriku.

Svrha i smisao mojih dokumentarnih filmova i tv emisija, priloga i intervjuja koje sam producirao i snimao u suradnji sa suprugom Jagicom je prikazivanje istine o životu i radu iseljenih Hrvata, njihovim vjerskim zajednicama i njihovim društvenim, političkim, kulturnim i sportskim udrugama te o životu pojedinaca.

ZVONIMIR B. RANOGAJEK
SAD

Pozivamo čitatelje da iznesu svoje stavove o svim pitanjima od politike i gospodarstva do egzistencijalnih problema.

Uredništvo

Stajališta

Komu je u interesu prekomjerna cijena nafte

Ako je cijena naftnih derivata u Hrvatskoj previsoka s obzirom na kupovnu moć stanovnika, to pokazuje da nešto s formiranjem njihovih cijena u Hrvatskoj nije u redu

BRANIMIR MOLAK

U članku »Benzin u SAD stoji pet kuna« Josipa Kirigina objavljenom u *Vjesnikovoj* rubrici *Otvoreno* 13. rujna spominje se i moj tekst objavljen u istoj rubrici *Vjesnika* 10. rujna u kojem sam naveo samo neke činjenice, a ne političke ocjene kao što tvrdi gospodin Kirigin.

Činjenica je da trošak nafte u cijeni derivata danas u Hrvatskoj ne prelazi 2,5 kune po litri. Činjenica je također da je kod nas, uz porast cijene nafte u svijetu za jednu kunu/litri, porast cijene benzina još uvećan za više od dvije kune koje »idu« nekomu drugomu. Očito je da porast cijene nafte u svijetu »ide« na ruku nekomu u Hrvatskoj, pa i taj dobar novac u džep potrošača. Taj novac ne dobiva samo država, nego i trgovci naftnih derivata, a i INA koja je i proizvođač nafte i derivata.

Koliko komu »ide« i zbog čega je to dodatno poskupljenje, tvorci cijena naftnih derivata ni g. Kirigin nisu objasnili. Stoga ako je cijena nafte u svijetu porasla za je-

dnu kunu po litri, koji su to troškovi trgovaca derivatima, INE ili države u Hrvatskoj zbog toga porasli za još dvije ili više kuna?

Zašto profit od prodaje naše nafte ide strancima

Cijenu naftnih derivata određuje cijena nafte, zatim cijena prerade nafte i distribucija derivata na benzinske postaje te davanja državi. Kirigin je dobro primijetio da su davanja državi u svijetu različita. Svaka država vodi brigu i o tome da su energenti dostupni stanovništvu po cijeni koju to stanovništvo može platiti. Cijene naftnih derivata utječu na cijene mnogih drugih proizvoda i usluga. Ne može maloprodajna cijena naftnih derivata u Hrvatskoj biti ista kao što je u bogatim državama zapadne Europe ili Mediterana ili pak znatno viša nego npr. u bogatoj SAD. Ako je cijena naftnih derivata u Hrvatskoj previsoka s obzirom na kupovnu moć stanovnika, a to govore usporedbe, to pokazuje da nešto s njenim formiranjem u Hrvatskoj nije u redu.

U »famosnoj« formuli za formiranje cijena naftnih derivata nigdje nema ni spomena o cijeni nafte na Mediteranu, kao što tvrdi Kirigin. Nigdje se ne spominje ni cijena prerade u INI, a ni troškovi distribucije. Nije jasno kako se cijena derivata u Hrvatskoj po toj formuli odnosi na naftu »niže kakvoće« za potrebe Hrvatske pretežno kupljenu u Rusiji, kao što piše Kirigin.

Nadalje, g. Kirigina smeta zbog čega bi cijena domaće nafte trebala biti niža od one u svijetu. Treba biti stoga što je ta nafta rudno blago svih stanovnika Hrvatske, a ne samo nekih i ne trebaju stanovnici u prekomjernoj cijeni derivata plaćati tu naftu po svjetskoj kad je njena proizvodna cijena znatno niža. Zašto prekomjerni profit od prodaje te naše nafte trebaju dobivati stranci kojima se u besćenje rasprodaje INA i trgovci naftnih derivata?

Proizvodnja tri puta manja nego osamdesetih godina

Kirigin se veseli staroj vijesti o »udovotručenju« pridobivih rezervi nafte u Hrvatskoj i dobro objašnjava kako je do toga došlo. Više bi bilo razloga za veselje da je do povećanja tih zaliha došlo otkrivanjem novih naftnih polja, a ne administrativnom – promjenom »isplativih« cijena nafte.

Ako su te zalihe povećane, tada četvrtina INE nije prodana Mađarima samo za petinu svoje stvarne vrijednosti tog dijela, nego je iznos novca dobiven za njenu prodaju (petsto milijuna američkih dolara) samo oko dvadesetine njezine stvarne vrijednosti (moj tekst u *Vjesniku* od 6. lipnja 2005.). To pogotovo ne daje razloga za veselje. Nije osobit uspjeh INE niti činjenica da je proizvodnja nafte u Hrvatskoj danas oko tri puta manja nego osamdesetih godina.

Autor je doktor tehničkih znanosti – naftnog rudarstva i magistar nuklearne i atomske fizike.

Rabinovo podcjenjivanje prošlosti

Sve ono što je bilo dio slavne prošlosti ove općine i ovog grada sve je to izbrisala Da-Donova izjava kako »sve do njegova dolaska« ničega u toj općini nije bilo

ZORA DIRNBACH

Višemjesečni konflikti unutar židovske zajednice u Hrvatskoj, izneseni u javnost bez iole razumljivog objašnjenja, mogli su nas samo zbunjivati i odvesti na krivi trag. Nastalim lomovima pripisivani su, naime, razlozi i uzroci iz kojih je namjerno bilo istrgnuto svako povijesno i kulturološko objašnjenje, a bez toga se i najdobronamjernije tumačenje moglo čitati kao gola i promišljena laž.

Prvi nesporazumi u toj zajednici nastali su još 1997. godine dolaskom u Zagreb novoga, posredstvom Međunarodnog židovskog udruženja (JOINT-a) nominiranog rabina Kotela Da-Donna.

Time je prvi put u njezinoj 200 godina staroj povijesti u zagrebačku Židovsku općinu stigao rabin iz jedne njoj posve strane kulture, iz kulture tradicionalnog sjeverno-afričkog i pretežito ortodoksnog židovstva.

Kako je zagrebačka Općina, kao uostalom i sve druge aškenaske židovske općine unutar velikoga habsburškog carstva, još od početka 18. stoljeća bila pod jakim utjecajem njemačkoga prosvjetiteljstva i pokrenutog Mendelsohnova reformizma, vjerski se tradicionalizam uspio (ali i to tek djelomično) sačuvati samo još u nekim sefardskim, odnosno južnim općinama.

Sa sve prisutnijim neshvaćanjem i neprihvatanjem takvog europskog, reformiranog Židovstva, a koje su njegovali u obavljaju službe Božje i u vjerskom radu svi dotadašnji za-

grebački rabini, raslo je nezadovoljstvo općinara. Ali prvo otvoreno i javno izraženo nezadovoljstvo izbio je tek nakon što se pokazalo (i na internetu očitovao) Da-Donovo podcjenjivanje prošlosti. Sve ono što je bilo dio slavne prošlosti ove općine, sva ona imena ugrađena u kulturnu prošlost ovoga grada, sve je to izbrisala njegova *cyber* izjava kako »sve do njegovoga dolaska« ničega u toj općini nije bilo. Sve što je potom uslijedilo samo je bio logičan klimaks priče. Jedan se dio članova općine odvojio u njegovu obranu, tumačeći je obranom vjernika i uslijedio je raskol. Eskalacijom i metodama primjenjivim barem dosad samo u nečasnoj političkoj agitaciji, s bedževima na prsima »probudeni« su vjernici krenuli u javnost. Uslijedile su intrige, klevete, prijetnje i laži.

U odgovor tomu uslijedila je odluka svih židovskih općina Hrvatske kojom Kotel Da-Don prestaje biti glavnim rabinom. A onda se pokazalo i rabinovo pravo lice. Okružen falangom od dvadesetak ratobornih »vjernika«, bivši je rabin zagrebačke Židovske općine, posve u stilu Shasnika, najzadrtije konzervativne izraelske stranke, koja je bila na čelu ubojica premijera Yitzhaka Rabina, i s kojom je većina parlamentaraca i danas u stalnom sukobu, nasilno iznio iz općinske zgrade kovčeg nepoznatog sadržaja.

Nekoliko dana potom otkrilo se da je iz općine nestala jedna od tri pohranjene Tore, svitka sa zapisom Petoknjižja.

Raskolom u općini, kojim je manji dio njezina članstva odlučio osnovati zasebnu, sefardsku židovsku općinu s Kotelom Da-Donom kao svojim rabinom na čelu, završila je tromjesečna haranga. Valja se nadati da će nova općina zadovoljiti njegova izuzetno visoka financijska očekivanja i da će, usprkos policijskoj istrazi koja je povedena protiv njega, ostati barem neko vrijeme na njenu čelu.

Autorica je književnica i novinarka iz Zagreba.

Nema bogaćenja preko noći

Uvesti progresivni porez na imovinu

DUŠKO MILIČIĆ

Prasni zeleni obronci što su stoljećima bili zeleni pojas Zagreba, popunjavaju se brzinom svjetlosti, a po gradskim ulicama se mogu vidjeti najnoviji tipovi automobila netom izišlih s proizvodne trake. Ni u jednoj tranzicijskoj zemlji, a kamoli u jednom gradu, ne ukrade se toliko luksuznih automobila u dva-tri dana kao kod nas. Zašto? Zato, jer ih tamo i nema. A svi ovi naši novobogataši tvrde da su pošten i da ih sve dave porezi. Oni su prvi koji će dizati glas da poskupljuje benzin, da će se plaćati 10 kuna za odlazak liječniku ili za recept ili slično.

Druga strana medalje je osiromašeni puk, koji je istrošio sve svoje zalihe i sada ovisi o mizernim primanjima. Kapitalizam poznaje takvu situaciju, ali ona nigdje nije nastala u tako kratkom vremenu i s tako drastičnim razlikama. Država može tu naoko enigmnu brzo riješiti. Porezima na imovinu, i to progresivnim, ako je imovina stvorena preko noći. Popularno ili nepopularno u očima Zapada, i to je bolje, nego socijalni bunt do kojeg može doći. Napokon, i Zapad ne tolerira bogaćenje preko noći, čak ga sankcionira.

Autor je doktor znanosti, sveučilišni profesor u mirovini iz Zagreba.